

Handlingsplan mot mobbing

Tussetladden Familiebarnehage ANS

Plan for å sikre barna et godt psykososialt miljø
2016

Tusseladden Familiebarnehage

Handlingsplan mot mobbing

Innholdsfortegnelse

Innledning	s. 3-4
Forebygging	s. 5
- Visjon og verdier	s. 5
Hva er mobbing?	s. 6-7
Foreldresamarbeid	s. 8
Avdekking av mobbing	s. 9
Tiltak når mobbing avdekkes	s. 9
Lovverk og sentrale føringer	s. 10
Vedlegg	
- Notat vedrørende krenkende atferd/mobbing i bhg.	s. 11
- Observasjonslogg	s. 12
- Tiltaksplan når mobbing eller krenkende atferd i bhg.	s. 13
- Bekreftelse på at foreldrene har lest	s. 14

Innledning:

Dette er Tusselfadden Familiebarnehage sin handlingsplan mot mobbing, med utgangspunkt i Bærum Kommune sin handlingsplan.

Handlingsplanen er et verktøy i arbeidet med å forebygge og forhindre krenkende ord og handlinger mot barnehagebarn.

Planen viser hvordan barnehagene arbeider med det psykososiale miljøet i barnehagen, hvordan de ansatte styrkes i arbeidet mot mobbing og hvilke rutiner barnehagene har i arbeidet med forebygging av mobbing.

I kommunen har vi et tverrfaglig samarbeid. I enkelte saker kan det være naturlig å ta kontakt med helsestasjon, PPT, barnevern eller skole.

Barnehageloven stiller klare forventninger til barnehagens forpliktelser for å skape et godt fysisk og psykososialt læringsmiljø for barn.

§ 1. Formål

Barnehagen skal i samarbeide og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for felleskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Rammeplanen sier at «Barnehagen skal fremme positive holdninger som motvirker avvising, mobbing og vold» (s.23).

Alle barn og unge har rett til et oppvekst- og læringsmiljø uten mobbing. FN's Barnekonvensjon slår fast at barn og unge har rett til utvikling, medvirkning, ikke-diskriminering, omsorg, beskyttelse og selvrealisering. Mobbing svekker disse rettighetene.

Barnehagen skal være et helsefremmende og forebyggende arena og skal handle raskt og ta de grep som er nødvendige for at eventuell mobbing opphører.

Styrer har det overordnede ansvaret for det psykososiale miljøet i barnehagen. Styrer og resten av personalet skal forhindre og stoppe mobbing og mobbelignende atferd når dette skjer.

Barns opplevelse av seg selv og sin egenverdi utvikler seg i samspill med omgivelsene. Mobbing er alvorlig fordi det har store personlige konsekvenser. Barn som utsettes for mobbing fratras både livsmot og verdighet. Forskning viser at både barn som mobber og barn som har opplevd mobbing har en forhøyet risiko for å utvikle psykiske vansker senere. Arbeidet med å forebygge mobbing starter derfor allerede i barnehagen.

Barnehagen skal formidle grunnleggende verdier som fellesskap, solidaritet, toleranse, nestekjærlighet og medansvar og gi en etisk oppdragelse i samarbeid med foreldrene. Samarbeidet med foreldrene står sentralt i det miljøskapende og mobbe forebyggende arbeidet.

Bærum kommune legger vekt på at:

- det arbeides kontinuerlig langvarig og systematisk med barnas barnehagemiljø.

- barnehagen og foreldre samarbeider om det forebyggende og holdningsskapende arbeidet.
- tydelig ledelse er en forutsetning for å forebygge, avdekke og håndtere krenkende atferd.
- barnehagens lokale tiltak og evne til kommunikasjon og samarbeid er avgjørende for at arbeidet skal lykkes.
- alle ansatte i barnehagen har en handlingsplikt til å undersøke, varsle og gripe inn dersom de får kunnskap eller mistanke om at et barn blir utsatt for krenkende atferd.

Tusseladden Familiebarnehage skal handle raskt og ta de grep som er nødvendige for at eventuell mobbing opphører. Aktiv medvirkning og godt samarbeid med foreldrene er avgjørende dersom mobbing oppstår.

Visjon og verdier:

Barnehagens visjon:

«hvert barn skal bli sett for sin egenart og sine spesielle behov»

I praksis betyr dette at vi skal:

- la barna føle seg sett og anerkjent for den de er.
- være bevisste og bekrefte det barna gjør som er bra fremfor det som de ikke evner (enda).
- gi barna trygghet, omsorg og følelsen av mestring.
- vise barna at vi er glade for å se dem og gleder oss til å være sammen med dem.
- se barna der de er, gjennom å følge og se barnets initiativ.

Ovenfor foreldrene skal vi:

- møte dere med en positiv og inkluderende holdning.
- være tydelig med informasjon- slik at vi blir lette å forholde oss til.

Ovenfor kollegaer:

- være anerkjennende for det de gjør og den de er.
- ha en positiv holdning.
- være fokuserte på løsninger istedenfor hindringer.

Hva er mobbing?

Mobbing blir definert ulikt. Veilederen *Barns trivsel- voksnes ansvar*.

Forebyggende arbeid mot mobbing starter barnehagen (Utdanningsdirektoratet) trekker frem følgende trekk fra ulike definisjoner:

- det dreier seg om negative, fysiske eller psykiske handlinger som har en viss hyppighet og foregått over tid.
- de negative handlingene kan komme fra både enkeltpersoner og/eller fra en gruppe .
- det er ubalanse i maktforholdet slik at det er vanskelig å forsvare seg.

Mobbing kan involvere flere forskjellige former for handlinger. Vi kan skille mellom:

- verbal mobbing (si stygge ting..)
- fysisk mobbing (slå, sparke..)
- utestengelse (et barn holdes utenfor..) eller mellom direkte og indirekte mobbing.

I barnehagen kan mobbing gjøre seg gjeldene ved at et barn har en egenopplevelse av å bli stengt ute fra leken, ikke bli akseptert, får negative kommentarer, blir dominert, undertrykket, truet, herset med, hånt, krenket, latterliggjort eller manipulert, eller at voksne ser og opplever denne type atferd i miljøet.

Det kan noen ganger være vanskelig å skille mellom erting og mobbing, men erting som foregår over tid kan utvikle seg til å bli mobbing. Men for eksempel enkeltepisoder, lekeslåssing og vilkårlig erting definerer vi ikke som mobbing.

Det dreier seg med andre ord ikke om enkeltstående handlinger som inngår som en del av det å være menneske, eller om barn som en gang i mellom ikke blir med i lek. Det handler om negative mønstre som foregår over tid og hvor det er ubalanse i styrkeforholdet.

Forebygging:

Den tydelige og omsorgsfulle voksne er modell for barns møte med andre. Når barn ikke får til lek og samspill med andre barn, trenger de hjelp av de voksne. Noen barn strever mer enn andre. Relasjonen mellom barn og voksne er sentral i arbeidet mot mobbing i barnehagen. De voksnes forståelse av barns atferd er grunnlaget for om voksne ser, reflekterer, handler og evaluerer egen praksis, og det er de voksnes holdninger som ligger til grunn for de handlinger som utføres.

Mobbing har dårlig vekstforhold i en barnehage der voksne stadig våger å stille kritiske og åpne spørsmål til seg selv, samtidig som de styrker alt det relasjonelle arbeidet som fremmer god lek, humor og trygghet (Ingrid Lund i Mobbing i barnehagen,s.127).

For å skape en barnehage fri for mobbing må barnehagen ha:

- tydelige verdier og felles holdninger som praktiseres av voksne.
- voksne som legger til rette for en god start for det enkelte barn, med tanke på tilvenning, forutsigbar dagsrytme og gode rutiner for overgangen mellom aktiviteter.
- de voksne tilrettelegger aktiviteter slik at alle opplever mestringsfølelse på sitt nivå.

- voksne som jobber med å styrke barnas sosiale kompetanse og skaper et inkluderende og vennlig barnehagemiljø.
- voksne som legger det fysiske miljøet til rette slik at det stimulerer til god lek.
- voksne som har kompetanse og håndterer uønsket atferd og fremmer en positiv væremåte.
- voksne som vektlegger et godt samarbeid med foreldre.

Med anerkjennelse som grunnfundament har den enkelte voksne, både blant de ansatte og foreldre det redskapet som trengs for å skape mobbefri barnehager (Ingrid Lund i Mobbing i barnehagen, s. 127).

Foreldresamarbeid:

Barnehagen og hjemmet har et felles ansvar for at ikke mobbing får utvikle seg i barnehagen. Det forventes at foreldre vil samarbeide med barnehagen om forebygging av mobbing og krenkende atferd. Foreldre må derfor involveres i hvordan barnehagen jobber med barn og relasjoner og snakke om tema mobbing, krenkende atferd og forebygging av dette i foreldresamtaler og foreldremøter. Dette innebærer også at foreldre blir informert om barnehagens handlingsplan mot mobbing.

Det å bli sett, møtt og anerkjent og respektert, innebærer gjensidig forpliktelse mellom barnehage og hjem. Alle barn og foreldre skal oppleve å bli tatt på alvor av personalet. Hvis de kommer med en bekymring om at deres barn blir utsatt for krenkende ord eller handlinger, skal de bli tatt på alvor. Åpen dialog med foreldrene gir en lav terskel for å si ifra. Gode relasjoner bygges i det daglige møtet, men også gjennom å invitere til foreldrearrangementer.

Foreldre bidrar til forebyggende arbeid ved å:

- være gode rollemodeller! Barn ser og lærer av sine foreldre og kopierer deres oppførsel. De får med seg mye mere enn dere tror, når dere har samtaler eller lignende.
- Hilse på, snakke med alle barn, invitere med barn hjem og legge tilrette for nye vennskap. Barnehagen skal oppfordre foreldrene til å invitere med seg barn hjem. Hvis det inviteres hjem til bursdag, inviter alle barna for å bidra til fellesskapsfølelse og forhindre utestengning.
- Snakke positivt om andre barn, personalet, foreldre og barnehagen. Dere er forbilder og rollemodeller og må være gjennomtenkte med ha de sier og uttrykker når barn er tilstede.
- Gi tilbakemeldinger på barnets trivsel og opplevelser.
- Følge opp informasjon og ha et tett samarbeid med barnehagen.

Avdekking av mobbing:

Mobbing og begynnende mobbing kan være vanskelig å oppdage. Personalet må ha en felles forståelse av hva mobbing og krenkende atferd innebærer.

Det er viktig å være observant på endringer av barnas atferd. Det kan være tegn på at noe er galt. Et tett samarbeid mellom barnehagen og hjem gjør det lettere å fange opp endringer i barns atferd. Som foreldre må man tåle tanken på at barnet mitt er med på noe som ikke er greit.

Handlingsplikt:

Alle ansatte i barnehagen har en **handlingsplikt** som består av:

- plikt til å gjøre **undersøkelser** raskt.
- plikt til å **varsle** pedagogisk leder/styrer raskt (f.eks bruk av notat angående bekymring).
- plikt til å **gripe inn**.

Følgende punkter er viktige for å avdekke mobbing:

- personalet må være tilstedeværende i barnas lek og aktiviteter for å fange opp atferd som kan utvikle seg til mobbing.
- være observante når barn endrer atferd.
- kartlegge miljøet og samspillet mellom voksne og barn.
- å reflektere og diskutere på personalmøter.
- systematisk observasjon av barn og gjennomføring av foreldresamtaler der barnas trivsel, atferd og vennskap taes opp.
- ta tak i barn som strever med å delta i leken.

Lovverk og sentrale føringer:

- FNs konvensjon om barnets rettigheter av 20. november 1989 (Barnekonvensjonen).
- Lov om barnehager §1 og §3.
- *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Kunnskapsdepartementet (2011).
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler §5, krav til dokumentasjon.
- *Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager*- Miljø og helse i barnehagen.
- *Barns trivsel- voksnes ansvar. Forebyggende arbeid mot mobbing starter i barnehager*- Utdanningsdirektoratet.
- *Språk i barnehagen. Mye mer enn prat*- Utdanningsdirektoratet
- Foreldreutvalget for barnehager (fub) *Mobbing i barnehagen*
- *Barnehagemelding* (2015-2025) Bærum kommune.
- *Kvalitetsplan for Bærumsbarnehagen 1, 2015-2018* Bærum kommune.
- *Helhetlig opplæringsløp og overgangsrutiner* Bærum kommune.
- *Tiltaksplan sammen for barn og unge 2015- 2019* Bærum kommune.